



# BOARD QUESTION PAPER : FEBRUARY 2020

## SECRETARIAL PRACTICE

Time: 3 Hours

Max. Marks: 80

सूचना:

- (१) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- (२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- (३) डावीकडील अंक प्रश्नांचे क्रमांक दर्शवितात.
- (४) प्रत्येक प्रश्नाच्या उत्तराचा प्रारंभ नवीन पानावर करावा.

प्र. १.

(अ)

प्रश्नांच्या खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून संपूर्ण वाक्ये पुन्हा लिहा.

(५)[१५]

- (१) भाग बाजारातील तेजीच्या (boom) काळात भांडवल उभारणीसाठी \_\_\_\_\_ विक्री केली जाते.  
(अ) बंधपत्रांची (bonds) (ब) कर्जरोख्यांची (क) समहक्क भागांची
- (२) जागतिक ठेव पावत्यांमुळे \_\_\_\_\_ भाग बाजारातून जास्तीत जास्त भांडवल उभे करणे शक्य होते.  
(अ) राष्ट्रीय (ब) आंतरराष्ट्रीय (क) स्थानिक
- (३) जर ₹ १०० चा एक भाग ₹ १०० ला विकला, तर असा भाग \_\_\_\_\_ विकला असे म्हणता येईल.  
(अ) दर्शनी मूल्यास (ब) कसर देऊन (क) वाढावा घेऊन
- (४) लाभांश जाहिर केल्यापासून \_\_\_\_\_ दिवसांच्या आत लाभांशाचे वाटप करणे आवश्यक असते.  
(अ) ४५ (ब) २१ (क) ३०
- (५) आशियातील सगळ्यांत जुना भाग बाजार \_\_\_\_\_ हा आहे.  
(अ) राष्ट्रीय भाग बाजार (NSE)  
(ब) मुंबई भाग बाजार (BSE)  
(क) कलकत्ता भाग बाजार (CSE)

(ब)

खालील 'अ' गट व 'ब' गट यांतील शब्दांच्या योग्य जोड्या जुळवा.

(५)

|    | 'अ' गट             |     | 'ब' गट                                           |
|----|--------------------|-----|--------------------------------------------------|
| अ. | वित्तीय व्यवस्थापन | १.  | बचत खाते                                         |
| ब. | अधिविकर्ष सवलत     | २.  | दुसऱ्या व्यक्तीला भागांची विक्री करणे / भेट देणे |
| क. | भाग संक्रमण        | ३.  | व्यावसायिक निधीचे व्यवस्थापन                     |
| ड. | डिपॉझिटरी कायदा    | ४.  | कंपनीचे मालक                                     |
| इ. | कर्जरोखेधारक       | ५.  | १९९२                                             |
|    |                    | ६.  | व्यावसायिक कार्याचे व्यवस्थापन                   |
|    |                    | ७.  | चालू खाते                                        |
|    |                    | ८.  | १९९६                                             |
|    |                    | ९.  | कायदेशीर तरतुदीनुसार भागांचे हस्तांतरण           |
|    |                    | १०. | कंपनीचे धनको                                     |



|         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|---------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|         | <p>(क) खालील प्रत्येक विधानासाठी फक्त एक शब्द / शब्दसमूह / संज्ञा लिहा. (५)</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|         | <p>(१) अशा प्रकारचे भाग ज्यांना लाभांश मिळण्यासाठी व भांडवल परतफेडीसाठी समहक्क भागांपेक्षा अग्रक्रम दिला जातो.</p> <p>(२) कंपनीचा दोन वार्षिक सर्वसाधारण सभांच्या मध्ये घोषित केला जाणारा लाभांश.</p> <p>(३) अर्जदारास भाग वाटप केले नसल्याचे कळवणारे पत्र.</p> <p>(४) भाग बाजारातील कार्यावर नियंत्रण ठेवणारी व नियमन करणारी संस्था.</p> <p>(५) भागांचे इलेक्ट्रॉनिक स्वरूपात सुरक्षित जतन करणारी संस्था.</p> |
| प्र. २. | <p>खालील संज्ञांमधील फरक स्पष्ट करा (कोणतेही तीन). [१५]</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|         | <p>(१) स्थिर भांडवल आणि खेळते भांडवल</p> <p>(२) भागधारक आणि कर्जरोखेधारक</p> <p>(३) अंतिम लाभांश आणि अंतरिम लाभांश</p> <p>(४) भाग प्रमाणपत्र आणि भाग अधिपत्र</p> <p>(५) प्राथमिक बाजार आणि दुय्यम बाजार</p>                                                                                                                                                                                                    |
| प्र. ३. | <p>खालील विषयांवर टिपा लिहा (कोणत्याही तीन). [१५]</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|         | <p>(१) भांडवल संरचना व तिची भागरूपे (components)</p> <p>(२) संस्थासंबंधी (institutional) वित्तपूर्तीची गरज व महत्त्व</p> <p>(३) बोनस भाग</p> <p>(४) ठेवीचे नूतनीकरण</p> <p>(५) मागणी न केलेल्या / वाटप न केलेल्या लाभांशासंबंधीच्या कायदेशीर तरतुदी</p>                                                                                                                                                        |
| प्र. ४. | <p>खालील विधाने बरोबर आहेत की चूक ते सकारण स्पष्ट करा (कोणतेही तीन). [१५]</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|         | <p>(१) बंधपत्रधारक हे कंपनीचे मालक नसतात.</p> <p>(२) भागांचे हस्तांतरण कंपनीच्या पुढाकाराने (initiate) होते.</p> <p>(३) खाजगी कंपनी जनतेकडून ठेवी स्वीकारू शकते.</p> <p>(४) प्रत्येक अर्जदारास भागांचे वाटप करणे सक्तीचे आहे.</p> <p>(५) डिमॅटीकरण केलेल्या भागांची हाताळणी अतिशय वेळखाऊ आहे.</p>                                                                                                              |
| प्र. ५. | <p>खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन). [१०]</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|         | <p>(१) कर्जरोख्यांवरील व्याज देण्याबाबतचे पत्र तयार करा.</p> <p>(२) नाणे बाजारातील कोणत्याही पाच पतसाधनांचे स्पष्टीकरण करा.</p> <p>(३) कंपनीकडे ठेव ठेवल्याबद्दल ठेवीदाराचे आभार मानणारे पत्र तयार करा.</p> <p>(४) ठेवीदारास ठेव परतफेडीबाबत पत्र तयार करा.</p>                                                                                                                                                |
| प्र. ६. | <p>‘समहक्क भाग’ म्हणजे काय? समहक्क भागांची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [१०]</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|         | <p>किंवा</p> <p>भाग वाटपाचे पत्र तयार करा.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |